

Ehkäisevän päihdetyön ohjelma

98/05.15.00/2018

SOVV 23.05.2018 § 40

Lisätiedot:

opetuspäällikkö Sari Aarniokoski, puh. 050 382 6265
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Ehkäisevä päihdetyö on osa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Se on lakisääteistä (523/2015;1326/2010) toimintaa, jolla ehkäistään ja vähennetään alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden sekä huumeiden käyttöä ja ongelmallista rahapelaamista sekä niistä aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja. Ehkäisevän päihdetyön kohteena on koko väestö.

Ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskeva laki määrittää kunnan järjestämismääräyksiin lisäksi sen tehtävät ehkäisevässä päihdetyössä. Kuntien ehkäisevään päihdetyöhön sovelletaan lisäksi terveydenhuoltolain 11 ja 12 §:ssä säädetyllä tavalla terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ja sitä koskevasta suunnittelusta ja raportoinnista. Maakunnat toimivat tulevaisuudessa aluetasolla antaen asiantuntijatukea kunnille, mutta paikallinen vastuu säilyy kunnilla.

Poikkihallinnollisessa Tejo-työryhmässä valmisteltu suunnitelma kunnalle asetetun ehkäisevän päihdetyön tehtävän tueksi tekee näkyväksi kaupungin eri toimijoiden osaamisen, niiden toteuttaman ehkäisevän päihdetyön sekä työnjaon ja kehittämis- ja yhteistyötarpeet strategiakauden aikana.

Ehkäisevän päihdetyön ohjelma on osa kaupungin strategiaa. Se liittyy kohtaan Aktiivinen kuntalainen - Kauniaislaisten hyvinvointi ja terveys paranevat ja terveyserot kaventuvat, 2018-2022, jonka yhtenä alakohtana on "Ehkäisevän päihdetyön ohjelman toteuttaminen".

Ohjelmaan kirjatut tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet on asetettu päihdetilanteen, paikallisten olosuhteiden sekä paikallista toimintaa tukevan Ehkäisevän päihdetyön ohjelman pohjalta (STM 2015). Tavoitteita asetettaessa on huomioitu myös edellisen ehkäisevän päihdetyön strategian toteutuminen ja siitä nousevat kehittämiskohteet.

Ohjelmassa on kuusi ehkäisevää päihdetyötä viitoittavaa painopistettä: rakenteiden määrittely; haitoista viestiminen; riskikäytön ja haittojen tunnistaminen ja tuen tarjoaminen varhaisessa vaiheessa; haittojen ehkäisy; ehkäisevän päihdetyön osaamisen varmistaminen ja yhteistyön rakenteiden luominen yhteistyökumppanien kanssa. Ohjelmassa on kuvattu Kauniaisissa käytössä olevat ehkäisevän päihdetyön menetelmät erilaisissa ympäristöissä ja hallinnonaloilla. Vuonna 2018 on tarkoitus arvioida menetelmien ajantasaisuus ja vaikuttavuus sekä kartoittaa ehkäisevän päihdetyön osaamistarpeet.

Toimenpiteiden edistymistä seurataan vuosittain tilinpäätösprosessin yhteydessä ja siitä raportoidaan säännöllisesti vuosittain suppeassa ja valtuustokausittain laajassa hyvinvointikertomuksessa käyttäen sovittuja indikaattoreita.

Ehkäisevää päihdetyötä koskevan lain 5 § mukaan kunnan tulee paitsi organisoida tarpeenmukainen ehkäisevän päihdetyön mukainen toiminta alueellaan, myös nimetä ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava kuntalainen toimielin. Toimielin voi vastuuttaa tehtävät ja niiden koordinoinnin kunnan monialaiselle työryhmälle. Toimielimen tulee varmistaa, että kunnan hallinnonalat toteuttavat ehkäisevää päihdetyötä ja että kunta huolehtii päihdeolojen seurannasta ja sitä koskevasti tiedotuksesta sekä siitä, että päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa tarjotaan kuntalaisille.

Ehkäisevästä päihdetyöstä vastaavana toimielimenä on toiminut sosiaali- ja terveysvaliokunta ja tehtävistä ja niiden koordinoinnista on vastannut monialainen Tejo-työryhmä. Sote-uudistusta ennakoiden suunnitelmassa esitetään, että vastuulliseksi toimielimeksi nimetään kaupunginhallitus, joka voisi edelleen vastuuttaa tehtävät ja niiden koordinoinnin monialaiselle työryhmälle.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on 13.03.2018 (§ 17) omalta osaltaan hyväksynyt Kauniaisten ehkäisevän päihdetyön ohjelman vuosille 2018 – 2022 ja pyytänyt sivistysvaliokunnalta, nuorisovaliokunnalta sekä suomen- ja ruotsinkielisiltä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnilta lausunnot. Nuorisovaliokunta antoi 18.4.2018 (§ 12) lausuntonsa ohjelmasta niiltä osin, kun asia koskee nuorisopalveluiden toimintaa.

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan lausunto

Opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa tehdään ehkäisevää päihdetyötä osana jokapäiväistä toimintaa ja sen tärkeys on hyvin tunnistettu. Ehkäisevä päihdetyö ja terveysosaaminen on kirjattu koulujen opetussuunnitelmiin ja sen toteuttamisesta kirjoitetaan toimintasuunnitelmiin. Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluilla on tässä työssä erittäin tärkeä rooli, kuten yhteistyöllä kotien kanssa ja koko oppimisympäristön muokkaamisella turvallisemmaksi ja paremmin nuorten kasvua tukevaksi. Ehkäisevää päihdetyötä tehdään systemaattisesti, monialaisesti ja monimuotoisesti.

Jatkuva moniulotteinen dialogi Kauniaisissa toimivien tahojen kesken on ehkäisevän päihdetyön onnistumisen ehto. Lannistumaton, jatkuva ja toistuva valistustyö, opettaminen ja keskustelu varhaisesta iästä aikuisuuteen asti, on lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta elintärkeää vanhemmuuden tukemista unohtamatta.

Liite: Ehkäisevän päihdetyön ohjelma 2018-2022

Sivistystoimenjohtaja:

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta antaa seuraavan lausunnon koskien Kauniaisten ehkäisevän päihdetyön ohjelmaa vuosille 2018 - 2022:

Opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa tehdään ehkäisevää päihdetyötä osana jokapäiväistä toimintaa ja sen tärkeys on hyvin tunnistettu. Ehkäisevä päihdetyö ja terveysosaaminen on kirjattu koulujen opetussuunnitelmiin ja sen toteuttamisesta kirjoitetaan toimintasuunnitelmiin. Oppilas- ja opiskelijahuollon palveluilla on tässä työssä erittäin tärkeä rooli, kuten yhteistyöllä kotien kanssa ja koko oppimisympäristön muokkaamisella turvallisemmaksi ja paremmin nuorten kasvua tukevaksi. Ehkäisevää päihdetyötä tehdään systemaattisesti, monialaisesti ja monimuotoisesti.

Jatkuva moniulotteinen dialogi Kauniaisissa toimivien tahojen kesken on ehkäisevän päihdetyön onnistumisen ehto. Lannistumaton, jatkuva ja toistuva valistustyö, opettaminen ja keskustelu varhaisesta iästä aikuisuuteen asti, on lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta elintärkeää vanhemmuuden tukemista unohtamatta.

.....

Puheenjohtaja Mollgren ehdotti jäsen Nysténin, Laitisen ja Kuosmasen kannattamana lausuntoon seuraavaa lisäystä:

”Valiokunta tunnistaa yläkouluikäisten oppilaiden päihteidenkäytön kasvun ja ryhtyy osaltaan toimiin kasvun kääntämiseksi laskuun. Tässä tehtävässä mm. päihteettömän oppimisympäristön varmistaminen ja oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kehittäminen, myös yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, ovat tärkeitä”.

Jäsen Holopainen ehdotti koko valiokunnan kannattamana lausuntoon lisäystä:

”Valiokunta toivoo, että nuorisovaltuustolta pyydetään lausuntoa toimivan huumevalistuksen sisällöstä ja toteutusehdotuksista Kauniaisten kouluilla.”

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti seuraavilla lisäyksillä:

”Valiokunta tunnistaa yläkouluikäisten oppilaiden päihteidenkäytön kasvun, ja ryhtyy osaltaan toimiin kasvun kääntämiseksi laskuun. Tässä tehtävässä mm. päihteettömän oppimisympäristön varmistaminen ja oppilaiden kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin kehittäminen, myös yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, ovat tärkeitä.”

”Valiokunta toivoo, että nuorisovaltuustolta pyydetään lausuntoa toimivan huumevalistuksen sisällöstä ja toteutusehdotuksista Kauniaisten kouluilla.”